

Hvordan lese akademiske tekster?

Av Marthe Johanne Moe, NDLA. Redigert av Holbergprisen i skolens sekretariat.

Formål: Få tips om hvordan man kan lese og lære fra akademiske tekster.

Instruks: Akademiske tekster er faglitteratur som er skrevet som en del av et vitenskapelig arbeid. Slike tekster er gjerne skrevet for andre som kjenner fagområdet og kan inneholde begreper som er ukjente for en elev på videregående skole. Tekstene er ofte lange, og mangler bilder og illustrasjoner som bryter opp og hjelper deg med å forstå. Det kan derfor være krevende å holde konsentrasjonen gjennom hele teksten.

Under finner du noen råd om hvordan du bør gå frem for å lese - og forstå innholdet i - en akademisk tekst.

1. Få overblikk

- Hva handler teksten om? Se på innholdsfortegnelsen. Punktene kan gi deg informasjon om hva teksten vil ta for seg.
- Les så innledningen. Den beskriver gjerne tema, metode og problemstillinga teksten skal svare på.
- Les oppsummeringen/konklusjonen. Her finner du en oppsummering av hva forfatteren har kommet fram til og et svar på problemstillingen.

Etter at du har skaffet deg et overblikk over teksten, vet du ganske mye om den. Det gjør det lettere å forstå innholdet når du går videre inn i hoveddelen av gjennomlesingen. Om det er et krav at du skal lese hele teksten, gjør du det, men om du bare er ute etter informasjon i en liten del av den, vil innholdsfortegnelsen hjelpe deg å finne det du trenger. Uansett må du lese teksten nøye:

2. Les nøye

- Del opp teksten ved å stoppe opp etter et avsnitt eller to, eller når du kommer til noe i teksten du ikke helt forstår. Dette er viktig for å overvåke at du får med deg det du leser.
- Ved hvert lesestopp: Oppsummer med egne ord hva det du leste, handlet om. Klarer du det, har du forstått det du leste. Du kan streke under og notere underveis i teksten, du kan snakke med en medelev eller notere deg ting med egne ord i et dokument.
- Ta tak i det du ikke forstår. Slå opp begrep i en ordbok eller i et leksikon og/eller be noen andre forklare for deg. Dette er kanskje det viktigste punktet for å lære av en tekst.

Til slutt kan du gjøre noen øvelser for å sjekke at du har forstått helheten. Du har kanskje prøvd å forklare noe du ikke kan så godt til noen andre? Det er veldig vanskelig, hvis du har mange hull i kunnskapen. Derfor er det viktig å prøve å formulere det du har lest med egne ord. Klarer du ikke det, bør du antakelig lese det en gang til.

3. Sjekk at du har forstått teksten

- Skriv en oppsummering av hva teksten handlet om for deg selv, og det du mener er det viktigste teksten tar opp og svarer på.
- I tillegg kan du prøve å fortelle noen andre hva teksten handlet om. Da vil kanskje den du snakker med, komme med spørsmål, og du vil bli utfordret til å forklare mer.